

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 » — »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy óra . . . — » 85 »
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. itélőtábla épületével szemben.

hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. tábla átellenében,
hová a lap szellemi részé-
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot vissza nem adunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.

Névleges autonomia.

Pécs, 1897. november 11.

Az egyházpolitikai törvények ismét előtérbe állították az 1871-ben elaludt katolikus autonomia ügyét, mert a mikor a kormány megvalósítandónak hirdette az egyház és állam jogköreinek szigorú elváltását s ennek folyományaként a polgárjogi vonatkozású ügyeket kivonta az egyházak befolyása alól, nem zárkozhatott el annak az igazságnak az elismerésétől sem, hogy viszont az államot sem illeti meg a szorosán vett egyházi ügyekben az az intézkedési jog, a melyet eddig az államvallást képezett katolikus egyházzal szemben gyakorolt.

Kijelentette tehát akkor a kormány, hogy az egyházi és állami jogkörök szétválasztásának szükségszerű következményét képezi a katolikus autonomia szervezése, hogy ennek az egyháznak hívei is maguk intézhessék egyházi vonatkozású ügyeiket s az államnak csak a legiőbb felügyeleti jog biztosítandó, mely azt az államban létező minden intézmény fölött megilleti.

Ezt a korrekt álláspontot a kormány azonban csak addig foglalta el, a míg az egyháznak saját természetes jogkörébe való visszaszorításáról volt szó, mert a mikor neki kellett volna az egyházi ügyek közvetlen intézését a kezéből kibocsátani,

akkor rögtön leszállt az elvi álláspont magaslátáról s a gyakorlati nehézségeket toltá előtérbe, a melyeket a kath. autonómiának az egyház hierarchikus szervezete s az apostoli királyt illető legfőbb kegyuri jog gördít az útjába. A kath. autonomia létesítése iránt tett ígéretét nem merte ugyan a kormány egyszerűen dezavualni, de már az autonómiai kongresszust összehívó királyi leiratba belevétette az apostoli királyi jogok és az egyház hierarchiai szervezetének szigorú szem előtt tartását, a melyeket a létesítendő autonómiának sérteni nem szabad.

Természetes dolog, hogy a legfőbb kegyuri jog és a hierarchiai szervezet nagyobb korlátok közé szorítják a kath. egyház híveinek autonóm jogkörét, mint más egyházakét, de azért ezek tiszteletben tartása mellett is elég tág köre marad még az önkormányzatnak, ha úgy a hierarchia, mint az államkormány megmarad a maga természetes hatósági körében s nem igényel e címen oly jogositványokat, a melyek sem a legfőbb kegyuri jog, sem a hierarchiai szervezet lényegéhez nem tartoznak.

De már a hatalom természetében fekszik, hogy jogositványaiból nemcsak hogy engedni nem hajlandó, de terjeszkedési vágya folyton újabb és újabb jogositványok magához ragadására sarkalja; így aztán

úgy a hierarchia, mint az államkormány a kath. autonomia szervezését arra akarják felhasználni, hogy a maguk hatalmi állását és befolyását megerősítsék, de a kath. hívők egyetemének valóságos önkormányzati hatáskört biztosítani egyiknek sem jut eszébe.

Az egyik irányzat csak azért akar a katolikusoknak autonóm szervezetet adni, hogy ez a kormány ellen való küzdelemben segítse a hierarchiát s a főpapság befolyását növelje, de a papsággal szemben teljesen alárendelt szerepe legyen; a másik tábor meg az államhatalomnak a katolikus ügyek intézése körül gyakorolt összes kormányzati befolyását tartja nebánsvirágnak s csak a papság hatalmának korlátozására szeretne önkormányzati szervezetet létesíteni.

Ennek az egymással küzdő két irányzatnak az összeegyeztetését célozza Ivánkovics János rozsnyói püspöknek a püspöki értekezlet elé terjesztett munkálata, ellentétben Steiner püspöknek a merev hierarchikus álláspont érvényesítését magában foglaló tervezetével. A püspöki konferencia nem döntött ugyan egyik álláspont mellett sem, de ha Ivánkovics munkálatait tekintetnők is a főpapság álláspontját kifejezőnek, az abban kontemplált autonomia sem lenne olyan, a mely ezt a nevet a szó valódi értelmében megérdemli.

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

Mit csináltam Fiumében.

— A Pécsi »Figyelő« eredeti tárcája. —

Az én fiumei Giacomo barátom összepörölt a sógorával Drughetti Carlóval, ki havonként meglátogatja bárkájával a fiumei piacot, mely alkalmakkor kitűnő zárai marasquinot hoz eladásra.

Midőn összezördült a két sógor, éppen látogatóban voltam Giacomónál, akit már ismer a szives olvasó.

Giaccomot nőülésre birni, volt Carló állandó igyekezete; de ezen buzgalma folyton hajótörést szenvedett, miután Carló fülig szerelmes volt Theresába, a »zöld horgony« osteria szép tulajdonosnőjébe.

Ha osztottam is Carló nézeteit a Giacomo jövődől boldogsága tekintetéből, melyet köztudomásu, hogy egyedül csak a házasság nyújt, mégsem segitettem elő Carlót terveben. Nem segitettem pedig elő azért, mert a szép Theresa és Giacomo közti viszony részemre nagyobb előnyökkel járt, mintha Giacomo elvette volna a gazdag, de golyvás Zára szigeti Perduttát. Az előny pedig az volt, hogy minden Fiumében lételem alkalmával kitűnően ebédeltem Theresánál, a babérek mellett osteriában.

Kitűnően értette az anjovi halakból álló pástétomot, meg az olajban kirántott angolnát készíteni.

És ha szememláltára elkészítette eme egyszerű ebédet s hozzá egy kis frisszedetű fűgét tett az asztalra, meg egy kis üveg trentói bort, akkor lelkem mélyéből ellene voltam, hogy Giacomo azt a zárai leányt vegye feleségül.

Ebéd és vacsorám Theresánál soha sem került többbe, mint két forintba, mi tekintve a fiumei horribilis vendéglői árakat, hallatlan olcsóság volt. Vacsora után aztán rendesen Giacomo és Theresa szebbnél-szebb dalokat énekeltek és én hátradőlve brindisi-i sásssé- kembe, elragadtatva hallgattam a két szerelmes gyönyörű dalait. Különösen a múlt hónapban, midőn a két sógor összepörölt, oly kimondhatatlan jól éreztem magamat Theresánál. Vacsora után voltunk, Giacomo éppen rákezdte Silvio Pellico örökszép:

»Szegény szívem ha megszűntél dobogni« kezdetű dalát, melyet Theresa kifogástalan sopránjával tett még édesebbé; a bóra künn a mólón handabandázott a hajókatkötővasláncokkal, megrecsegett az árbocokat, sőt a tenger egyhangu moráját is tulzugta. Mi hármacskán pedig megelégedetten ültünk az x lábú asztalnál, sem a múlttal, sem a jövővel nem törődve.

Giacomo levette a falon függő gitárt és méla accordokkal segédkezett tenorján.

A bóra bűnbölvé nyargalt a kikutón végig; zugott, recsegett a levegőben, Theresa keresztet hányva magára felkelt, hogy az ajtó mellett a falon függő szenteltviztartóból apró ujjával áldást vegyen ki, melyet ránc fecskendezett: aztán a lorettói szűz képe alatt

égő szent mécses kanócat igazította meg, midőn felpattant az osteria ajtaja s azon Carló hömpölygött be.

— Corpo di diavolo! azt hittem soh' sem érek ide hozzátok; bouna sera!

Szívélyesen fogadtuk Carlót, helyet szoritottunk neki, Theresa meg az előcsarnokba ment borért.

— Nos Giacomo, reggel megyek vissza; a »Menotte« vontatja haza a bárkát. Utoljára kérdezlek, mily üzenetet vigyek haza Perduttának? Giacomo ajkán gunyos mosoly játszadozott:

— Mio caro, hogy lehetsz olyan hülye, komolyan elképzelhetni azt az örültséget tőlem, hogy én valaha férje lennék annak a pofazacsónak.

— Hülye?! ki a hülye? Morte di . . . csikorgott fogával . . . meg aztán ki az a pofazacsó?

De Giacomo nem ijedt meg úgy sógora vicсорításától, mint én, ki ijedten ugrottam fel, hogy a két sógort megbékítem, azonban Theresa nagy kandurja farkára léptem, mely idegrázó ordítással szaladt a nyiló ajtó felé, melyen Theresa lépett be, ki a lábai között átsurranó macskába botlott és bizony a borral együtt odavágódott a földhöz.

Siettem felsegíteni a szép hölgyet, ki aztán szintén Giacomo pártjára állott és édes kis szájjal ugyancsak segített szapulni a zárai hölgyet, meg Carlót is.

— Hülye, bamba, százszoros csacsi! — kiáltá Carló . . . de vesztére, mert Giacomo megfoghatatlan és csodálatraméltó ügyességgel

Ivankovics nem csinált egyebet, mint fentartotta tervezetében a kormánynak a katolikus egyház ügyeiben gyakorolt eddigi összes kormányzati hatalmát s ezért viszont a főpapságnak tett engedményeket, de a miről tulajdonképpen szólnak kellene lennie, a hivek egyetemét magában foglaló egyház autonomiáját összezsugorította a kántor és tanító választására s egyházi adók kivételére. A plébánost az ő tervezete szerint már nem az egyházközség választja, hanem teljhatalommal a püspök nevezi ki. Hasonlóképp a kanonoki kinevezéseknél sincsen az önkormányzati szervezetnek semmi jogköre, mert a tervezet szerint a kanonokot a püspök jelölné ki (candidatio) s a kormányt illeti a kinevezés joga.

Ezek azok a kedvezmények, a melyeket a tervezet az autonomia rovására a főpapságnak enged, mert az ugyan semmiképpen sem ütköznék a kath. egyház hierarchikus szervezetébe, ha az egyházközségek maguk választanák lelkészeiket, az egyházmegyei tanács pedig kandidálná a kanonokokat; sőt a tervezet szerinti autonomikus (!) állapot határozott visszateszt képezne a létező állapotokkal szemben, mert ma számos egyházközség tényleg maga választja plébánosát.

A főpapi kinevezéseknél Ivankovics munkálata az autonomiai igazgatótanácsnak csak javaslati jogot (indicatio) ad, tehát az autonom szervezet itt már nem kandidálhat, csak javaslatot tehet, más szóval jámbor óhajást fejezhet ki, melyet a kormány a kinevezésre való felterjesztésnél figyelembe venni éppenséggel nem köteles.

A tanulmányi és vallásalapok megmaradnának továbbra is a kormány kezében, az egyház autonomiai igazgatótanácsa csupán ellenőrizné azok kezelését, de eme hatáskörében csak votum consultativuma lenne, vagyis joga lenne tanácsokkal szolgálni a kezelésre nézve a nélkül, hogy a kormány kötelezve lenne azokat meg is fogadni.

Carlót kipöndörítette a bórától dühöngő éjszakába.

Mi visszamaradtunk s dacára, hogy Theresa a legöregebb és legporosabb üveg aleaticót tette elénk, a kitűnő vörösbor nem izlett egyikünknek sem.

Végre elindultunk a városba, — szótlannul haladtunk; Giacomo boszúról, én meg menekülésről gondolkozva. (Az ördögbe is, elég mulatság a bóra, teljesen elégséges egy késszúrás hegyibe.) A café »Centrale« előtt elváltunk. Ő hazament a követségi palotába, én pedig a »Centralé«-ba mentem. Az anyai örömközvények elé néző pénztáros-kisasszonytól egy pohárka quarnero brandyt kértem s aztán körülnéztem a helyiségben.

Ezer pokol! a tekeasztalnál nyugodtan tekéztet Carló egy előttem teljesen ismeretlen signorral. Már is észrevett és lekötelező mosolylyal köszöntött.

Hideg borzongatta a hátamat; hozzám lépett Carló is, meg az idegen is, a dákót is magukkal hozták . . . tán csak nem ütnek le, itt . . . annyi tanu előtt!?

— Van szerencsém bemutatni Dottore Tornellit, jó barátomat. A dottore aztán, nagy kockákkal ékített bársony mellényéből előkotorászott egy névjegyet, tele burnóttokkal. »Dottore Theodore Tornelli, hasonszenvi orvos és zongorahangoló« állt a névjegyen; örültem a szerencsének. Ő is.

— Ez az ur egyik segédem; azt hiszem, hogy ön, Giacomo egyik segéde signor, nemde?

Ezekben ad a főpapság kedvezményeket a kormánynak, megint csak a hiveket illető autonom jogok rovására, mert a legfőbb kegyuri jog a legkisebb csorbát sem szenvedné az által, ha a főpapi javadalmakra nem a felekezeten kívüli államkormány, hanem az egyház önkormányzati testülete tenné meg a kijelölést az apostoli királynak s az egyház vagyonát maga az autonom egyház kezelné s az ellenőrzést gyakorolná a kormány.

Látjuk tehát, hogy a valódi autonomiát sem a hierarchia, sem a kormány nem akarja, mert mindegyik feláldozza a másiknak az autonomiát illető jogositványokat, hogy megtarthassa magának mindazt, amit az egyházjog sérelme nélkül átengedhetne a hívők önkormányzatának.

Nem hiába volt Ivankovics kormányhivatalnok, jól megtanulta a mai kormányzati rendszer szellemét, a mely abban csucsosodik ki, hogy hangzatos céger alatt hitvány lőrét mérjen. Az ő tervezete szerint is a legmeregvebb hierarchikus és kormányi abszolutizmus uralkodnék az egyházi önkormányzat firmája alatt.

Ma nyílt meg az orsz. autonomiai kongresszus, amely akármilyen eredményel végződjék is, örvendetes a fenforgó viszonyok között semmiképpen sem lesz. Mert ha valódi önkormányzatot követel, azt sem a főpapság, sem a kormány nem fogja elfogadni, ha pedig megelégszik az Ivankovics-féle névleges autonomiával, az csak a hivek jogainak feláldozásával fog járni.

Köszönjük az olyan autonomiát, a melynek más érdemleges joga nem lesz, mint a hiveket megadóztatni, de ilyenből nem kérünk. S a kormánynak is, úgy látszik, ez a végecélja, mert így szép szerével megszabadul az alól az obligó alól, a melyet annak idején a kath. autonomia létesítése iránt vállalt.

— Nem szolt ez iránt még semmit, — magam pedig nem is tartom az egész gyerekiséget . . .

— Signor! — kiáltá Carló — ne sértegetsen; sógorom százszoros számárnak, bambának, hülyének nevezett engem, ki zárai polgár vagyok, büntetlen elő és utánéletű . . . engem kidobott a »zöld horgony«-ból, attól a . . .

— De csillapodjék Carló, majd elintézzük hát, csak hidegvér! De most megyek haza, ha a dottore provokálását elhozza Giacomo-nak és az ön sógora engem tanunak kér, akkor a párbajnak holnap már meg kell lennie, mert holnap éjjel elutazom.

— Igen, igen; természetes!

— Nos tehát jó éjt!

— Felice notte!

Giaccomonál laktam; már aludt; felráztam és elmondtam neki, hogy Carló holnap provokáltatni fogja. Erre ő azt mondta, hogy meg fogja előzni, mert Pietro Carmenadlóval, a táncmesterrel, kora reggel provokáltatja Carlót.

Ugyis lett. Giacomo segédül rajtam kívül még Pietro Carmenadlót választá. Carló segédei a dottore és Luigi Magentó, a kormányzó kapusa valának.

A pisztolypárbaj Carló bárkáján történt tizenöt lépés távolságról avance nélkül.

— Uno! Due! Tré!

— Bumm! a két pisztoly egyszerre sült el és a minden számláláskor néhány lépéssel hátralépő dottore az utolsó kommandóra puff! beleesett az adriai tengerbe. A felek nem ta-

* **M'nta-obstrukció.** A németek alapos emberek. A tudományban szeretnek a dolgok mélyébe látni és nincs az a hajszálfinom aprólekosság, amelyre figyelmük ki ne terjedne. A politikában végtelenül körültekintők, a költészetben a nehézkességig mélyek, amikor pedig arra kerül a sor, hogy magukat megvédjék, minden fegyvert felhasználnak és kifürkészik az ellenfél minden sebezhető részét. Bátrak, elszántak és a harcban is alaposak. Megmutatták ezt és megmutatják a mostani obstrukcióban, melyet a maguk nemzetéért, annak prepotens állásáért folytatnak a Lajtán túl. Valósággal obstrukciónális remekművet alkottak tervben és kivitelben egyaránt. Nincs az osztrák házszabályoknak az a lörése, melyet meg ne szállanának s a melyből jól irányzott lövéseiket neröpitének az ellenfélre. Aki a rájkszrát üléseiről szóló tudósításokat olvasta, az nagyon jól tudja, hány névszerinti szavazást kértek, hány indítványt nyújtottak be. Illetőleg éppen az nem tudja, mert annyi volt már eleddig is. Az interpellációk előterjesztésének joga — szintén egy lörés, amelyen át nem egy órát, nem egy napot ölte meg — nem hevert paragon. Az obstrukció ideje alatt nem kevesebb, mint kétszázharminc interpellációt terjesztettek be. Bámulatos szám. Valóban, el lehet mondani, hogy az osztrák obstrukcióért hálás lehet minden nemzet ellenzéke, mert ha egyebet nem, megtanulták belőle azt, hogyan csinálnak komoly emberek komoly obstrukciót.

Hirek.

Pécs, 1897 november 11.

Leleplezett szellemek.

A szellemidézésnek a mai spiritista és szimbolista áramlatokkal telt világban még mindig vannak hívői.

Szellemidézés!

Már e szó is oly különös varázsszal bír. Felidézni sirjaikból a holtakat s szemtől-szembe látni azokat, kik már néhány száz év előtt költöztek el a földről. Kinek lelkét ne izgatná ez fel? Még az imént gondtalan vidámság uralkodott a teremben. A nap ragyogása, vagy a lámpák fénye világította be a termet. De im a lámpákat eloltogatják, csak egy maradt égve s halvány fényvel tölti be a termet.

A bűvész fekete ruhájában, kezében a

láttak, nem is békültek ki, ellenben a dottorét, azt kihúztuk.

Ez két hónap előtt történt. Most két hete táviratot kaptam, még pedig kettőt. Egyiket Carlótól, a másikat Giacomótól. Sürgős és igen kényes ügyben jöjjenek azonnal le.

Már azt akartam visszatáviratozni: »Niente moneta!« de hát engedtem a sürgős hívásnak és leutaztam, még pedig Straicher Lajos barátom és Nick ur társaságában.

Valahogy kitudódott, hogy Giacomo és Carló párbajpisztolyukba medvecukorból faragott golyókat raktunk, és ezért aztán összeférhetlenségi vita keletkezett Giacomo miatt a »fehérruhatisztítók önképzőköre« tagjai között, meg Carló miatt az »olasz szigetek maraszkinóégetők továbbképző egyesület« tagjai között. A kigolyózás veszélye környékezte két barátomat, azért aztán segítségükre jöttem.

Nyilatkozatban aljas és nemtelen rágalomnak mondtam a kolportált hirt és ezért mindkét egyesület levelezőtárgul választott. Lehet, hogy hálából.

Hát ezért voltam Fiumében; de egyéb csuda is esett ott meg, amire bizonyára nincs elkészülve a szives olvasó.

Tudniillik Giacomo összeveszett Therésával és dühében elvette Perduttát, a golyvás, gazdag, zárai leányt.

Szegény Carlónak meg meghalt a jó és takarékos felesége, az meg a gyermekek kedvéért kénytelen volt sürgősen nősülni és elvette Therésát, azt a . . .

Tihanyi Károly.

büvös erejű varázsbottal, néhány megnyugtató szót intéz a közönséghez s azután az utolsó lámpa is kialszik. Vak sötétség. Mindenki visszafordítja lélekzetét is s kíváncsisággal vegyes borzadással várja a történéndőket. Néhány percig siri csend. De mi ez? Távolból megszólal tompán egy toronyóra hangja. Tizenkettőt üt. Itt a kísértetek órája. Vad kopogás, láncsörgetés tölti be a termet s most a háttér sötétéből kísérteties alakok lassu méltóságteljes lépésekkel lebegnek elő.

Egy lehellet nem hallatszik, csak a bűvész kísértetidező tompa mormolása, amint varázserejű titokzatos szavakkal idézi fel a tulvilág szellemeit. S ezek közelednek. A legbátrabb szívét is borzadály fogja el. Egyik kísértet kezében tartja fejét és üres szemüregéből kékes lény sugárzik elő. Néha azt véli az ember, hogy lángok csapnak ki belőle. S most egy láthatatlan kéz titokzatos szavakat ír le tüzbetűkkel a falra. De im a bűvész mindig lasabban és lasabban mondja varázsigéit. Ugy látszik, hogy kifárasztotta a nagy munka. Szavai végre egészen elbalnak. Nem bír uralkodni többé varázsigéivel a felidézett szellemeken. Ezek megrohanják a bűvészt... lancaikat csörgetve, széttépik azt, ki bátor volt őket a sir dohos mélyéből felidézni...

De az óra egyet üt, a kísértetek eltűnnek, egy percig még hallatszik vad dobogásuk s a terem ismét világos lesz, a bűvész ott áll mosolyogva a szoba közepén.

S most következik a svindli magyarázata.

Ily szellemidézéseket meglepően egyszerű eszközökkel lehet előadni. A főkellék, hogy a szoba teljesen elsötétíthető legyen.

Készíttetni kell alkalmas bő lepedőforma ruházatokat vékony gaze-szövetből s bekenni Balmain tinkturával vagy festékekkel. (Kapható Detsényi Frigyesnél, Budapest, Fürdő-utca.) Mintegy tíz perccel az előadás előtt erős villamos vagy magnéziumfénynek kell kitenni a ruhákat pár percig, azután összehajtani és letakarni.

Egy mellékszobában, esetleg spanyolfal vagy függöny mögött vannak a bűvész kisegítői harisnyába cipő nélkül, kik e ruhákat magukra véve, a szellemek szerepét játsszák.

A toronyóra hangját egy nagyobb csengetyűre vagy kis üstre ütéssel lehet utánozni, a kézben tartott fej papírmáséból van, a falra foszforral lehet írni.

Mikor a kísértetek eltűnnek, mindenik egy-egy darab fekete szövetet borít magára, azután visszamennek rejtekhelyükre.

Eleven emberek helyett vastag lemezpapírból készült ablakokat is lehet használni, melyek a szönyeg alatt vannak elrejtve, onnan lehet elővenni, és ismét visszatenni, mert az ablakok kísérteties fényben ragyognak, de az, ki kezeli, homályban marad.

Különben az elmondottak csak irányadóul szolgáljanak, de a részletekben mindenkinek fantáziájára van bízva a mutatványt úgy kiszínezni és fűszerezni, hogy minél nagyobb hatást keltsen.

Napirend 1897. november 12-én.

Naptár: péntek, november 12. — Róm. kath.: Jozafát. — Prot.: Jónás. — Görög-kel. (okt. 31.) Epimák. — Zsidó: March. 17. — Nap két 6 óra 46 perckor; nyugszik 4 óra 10 perckor. — Hold két 5 óra 51 perckor este; nyugszik 9 óra 51 perckor reggel.

Időjárás: hőmérséklet 7 Celsius fok hideg; légnyomás 756. — Kilátás: a központi meteorológiai intézet jelzése szerint száraz, hideg idő várható.

Színház: »Orfeusz az alvilágban«, operett.

— (Pécs város közigazgatási bizottsága) ma délelőtt 11 órakor tartotta rendes havi ülését Fejérváry Imre b. főispán elnöklete alatt. Jelen voltak: Szeredy József dr., Kindl József, Ráth Mátyás, Szuly János, Egry József, Jobst László dr., Krasznay Mihály, Ullmann M. Károly, Aidinger János, Majorossy

Imre, Tróber Aladár, Kovácsfy Kálmán, Zavaros Péter, Czirer Elek dr., Dragonescu Döme, Salamon József és Nagy Géza dr. bizottsági tagok. Az előadók szokásos havi jelentései fölolvastatván, észrevétel nélkül tudomásul vettek s míg többen az ujonnan kifüggesztett Kardos Kálmán olajfestményü arcképét bírálgatták, elnöklő főispán háromnegyed 12-kor berekesztette az ülést, amelynek egyéb tárgya sem volt, mint egy csomó száraz jelentés leporgetése.

— (Fiakeresek a villamos el-len.) Három rendbeli felebbezés érkezett be a városi közgyűlésnek legutóbbi határozata ellen, amely tudvalevőleg 42 szótöbbséggel a király-utcai vonalat is engedélyezte. Legérdekesebb eme felebbezések közt 44 pécsi fiakeresnek a felebbezése, akik jogi szempontból támadják a közgyűlés határozatát s kérik a belügyminisztert, hogy vonja meg a koncessziót a villamos társaságtól, mert ez nekik kárt okoz. A második felebbezést Krasznay Miklós és társai, a harmadikat Reinfeld Imre és társai adták be, kérvén a belügyminisztert, hogy parancsolja ki a Király-utcából a villamos vasutat, mert az elcsúfítja az utcát s akadályozza a forgalmat. Mint szintén érdekes dolgot említhetjük föl, hogy a Király-utca 65 háztulajdonosa még f. évi július 1-én kérvényt adott be a városi tanácshoz, melyben határozottan a Király-utcai villamos mellett foglalnak állást s kérik annak mielőbb való megépítését. Ebből a hatvanöt háztulajdonosból szerepel vagy 30 a Krasznay és Reinfeld-féle később beadott felebbezéseken, ami mindesetre derűtséget fog okozni a belügyminiszteriumban, ahová az összes felebbezéseket döntés végett felterjesztették.

— (A pécsi dalárda) folyó hó 20-an (szombaton) tartja a Vigadóban dalestélyét a következő műsorral: 1. »A zene dicsérete,« Lachnertől. 2. »Tavaszi ábránd,« vegyeskar Harbektől. (A pécsi műkedvelő ének-társaság több tagjának közreműködésével.) 3. »Népdal egyveleg,« férfikar dr. Horváth Ákostól. 4. »Egy nefelejt,« vegyeskar Pöbisch J-től. (A pécsi műkedvelő ének-társaság több tagjának közreműködésével.) 5. »Liszt Ferenchez« férfikar, Huber K-tól. Az estélyen Farkas Sándor zenekara játszik. Kezdeté este 8 órakor.

— (A pécsváradi fiatalság) folyó hó 25-én (csütörtökön) táncvigalmat rendez az »Arany ló«-szálloda nagytermében. A táncvigalom igen sikerültnek ígérkezik, mivel ez az első mulatság a télen s a fiatalság bálján különben is részt szokott venni egész Pécsvárad előkelő közönsége, sőt vidékről is sokan jelennek meg s már most is igen nagy az érdeklődés a mulatság iránt.

— (Az árvák pénze.) Zavaros Péter h. polgármester és árvaszéki elnök jelentése szerint a lefolyt október hóban a pécsvárosi árvaszék kezelése alatt összesen 665.377 frt 92 krnyi érték állott. Ebből az összegből készpénz volt 19.104 frt 82 kr. takarékpénztári betét 68.560 frt 34 kr, magán kötvény 394.559 frt 65 kr, értékpapar és szelvény 159.222 frt, drágaságok és ékszerek 1283 frt 91 kr. A kamat-hátralék október végével 3039 frt 49 krt tett ki. Október hó folyamán magánosoknak, jelzálogi biztosíték mellett 7500 frt kölcsön folyósított.

— (A ki önként jelentkezik.) Tegnap este egy idegen fiatalember állított be a városházára.

— Hol van az ellenőr ur? kérdezte erőszakolt előkelőséggel.

Mikor az őrt álló rendőr megmagyarázta neki, hogy ellenőr nálunk csak az adópénztárban van, de adót sem délután, sem este nem lehet fizetni, kijelentette, hogy nem olyan ellenőrt értett, hanem rendőrellenőrt. Felvezették hát Selényi Antal ügyeletes rendőrbiztos elé.

— Szigetvárról jövök, kérem. Szólt a biztos előtt.

— Helyes. Mi tetszik?

— Tessék engem letartóztatni!

— Miért? kérdezte a rendőrbiztos, de egy cseppet sem volt meglepetve, hiszen az utóbbi időben rendőrségünk valóságos Mek-kája lett az önként jelentkező bűnösöknek.

És a fiatalember kivett a zsebéből egy ujságot.

— Ezért! Ebben az ujságban azt irták rólam, hogy én sikkasztottam.

Az ujság valami kertészeti szaklap volt, melyben az állt, hogy Szuszokoff Henrik, nagy-zombori kertésztől a segédje ellopott 58 forintot, meg egy csomó ruhaneműt s azzal megszökött. A káros kéri hát szaktársait, hogy ha valaki a tolvaj segédéről tudomással bír, írja meg neki.

— Hát én vagyok, akit keresnek. Tessék engem Zomborba küldeni.

S az önként jelentkező delinkvens igazolta is magát, hogy ő csakugyan Vas József, sárvári születésű kertészlegény, akit a gazdája köröztet. De mindjárt hozzátette azt is, hogy ő nem lopott, se nem sikkasztott semmit. Asszony keze van a dologban; ajándékba kapott ő mindent, amit gazdájától elhozott s most tiszta lelkiismerettel akar állni a bíróság elé, ahol igazolni fogja magát. Kérésének a rendőrség eleget is tett; letartóztatta és majd Zomborba fogja küldeni s az ottani törvényszéki végtárgyalási terem téli melegedő közönsége nemsokára — meglehet — egy pikáns részletben gazdag végtárgyalás szerencsés hallgatója lesz, amely meghozza az önként jelentkezett köröztött egyén rehabilitációját.

— (A halott boszuja.) Mint szegzárdi levelezőnk írja, a szegzárdi határban fekvő Mocfai-csárdában Kovács István koldus agyonverte egy hámfával Ferenc József várpalotai mészárosot és azután kirabolta. A rablógyilkost a csendőrök elfogták és Szegzárdra kísérték a városházára, a hol hirtelen rosszul lett és meghalt. Holttestét felboncolták s konstalták, hogy szívszélhűdés érte; a szívszélhűdés szülőoka a büntetéstől félelem volt.

— (Dohánybeváltási határidő.) A magyar királyi dohányjövődék igazgatósága az 1897. évben termelt dohány beváltására most állapította meg a határidőt. A mi vidékünkön Barcsan 1898. január 3— február 25., Faddon tolyó évi december 13— február 4., és Szulokon január 3— jan. 31-ig tart a dohánybeváltás.

— (Halálozás.) Özv. Braun Zsigmondné szül. Fuchs Johanna, életének 66-ik évében elhunyt. Temetése ma délután 3 órakor volt a felsőmalom-utca 16. számú gyászházból az izraelita temetőbe. Az elhunytat

nagyszámu rokonság, köztük nyolc unokája és egy dedunokája, gyászolja.

— (**A pécsi csodagyerek.**) A híres fejszámoló, *Frankl Móric*, a ki valamikor a »pécsi csodagyerek« néven keltett feltűnést, mióta öngyilkos akart lenni, keveset beszélt magáról. Most azonban, úgy látszik, megszomjazta a dicsőséget, mert ellátogatott egyik késő este a budapesti újságírók tanyájára, a »New-York kávéház«-ba.

— *Frankl Móric* vagyok — mutatkozik be.

Eljött, hogy a sajtó munkásainak produkáljon egy kis számoló művészetet, mely nem csökkent akkor sem, amikor másfél év előtt, öngyilkossági kísérleténél, golyót röpitett koponyájába. Hamar leültették, körülfogták és feladatokat adtak neki. A társaság egyik fiatal tagja például így szól hozzá:

— Születtem 1877 február 23-án. Milyen nap volt az?

Frankl halkán ismételte a kérdést: morgott egyet és fél perc múlva készen volt válaszával.

— Pénteken.

— Mennyi idő telt el azóta?

A művész nem is igen gondolkodott, csak úgy folyékonyan diktálta:

7562 nap, avagy

181.488 óra,

10,889.280 perc,

653,356.800 másodperc.

A társaság csodálkozással nézett erre az emberre, aki olyan korlátlan hatalommal uralkodik a számok birodalmában.

— (**Razzia.**) Az éjjel razziát tartott rendőrségünk, a mikor is a város külterkein jártak utána a netán ott rejtőzködő csavargóknak. Össze is szedtek vagy tizenegy darab hely és munkanélküli csavargót, kiknek egyrésze a szénaboglyákban akarta átaludni a fagyasztó éjszakát. Hogy valami hiba ne essék drága egészségükben, bevitték őket a börtönbe, ahol most addig tartják őket, míg illetőségi helyüket ki nem puhatolják s akkor haza fogják mindnyáját toloncolni.

— (**Tolvaj cseléd.**) *Hajdu Teréz*, zalamegyei, magyarádi születésű cselédeány, *Tóth Teréz* álnév alatt beszegődött az Udvardy-féle korcsmába, a hol — rövid ottlét után — egy fiókból pénzt akart kilopni. Ha többet talál ott, mint 95 krajcárt, azt is elvitte volna; így azonban a kevés zsákmány mellé még a gazdája számlájára egy boltban lisztet is vásárolt s talán egyéb turpisságot is elkövetett volna, ha a rendőség tegnap le nem tartóztatja. *Kovács Antal* rendőrbiztos előtt aztán bünbánólag beismert mindent s hogy a télen ne legyen szállás nélkül, ma délelőtt átkísérték az ügyészség fogházába.

— (**Elriasztott tolvajok.**) Hogy milyen jó volna, ha a háztulajdonosok nagyobb gondot fordítanának a kapuknak rendes időben való bezárására s ne lennének azok egész éjjel tárva-nyitva, bizonyítja az az eset, hogy az éjjel a szigeti-országút egyik házában bizonyára lopást követnek el, ha a rendőrorjárat épen arra nem jár és a tolvajokat, kik a nyitott kapun épen az udvarba akartak beosonni, el nem riasztja. A bocskoros, bekecset tolvajok ketten voltak s a rendőrök látára megugrottak s úgy eltűntek, hogy nem bírták őket elfogni.

— (**Pécs város közegészségügye**) a lefolyt október hóban úgy általában véve, mint az előző havhoz viszonyítva, kedvezőnek nem mondható. Tulnyomóak a légzőszervek bántalmai, továbbá gyomor- és bélbántalmak voltak. A kórházak betegforgalma e hóban 99 főnyi emelkedést mutat. Míg ugyanis szeptember hóban a 3 pécsi kórházban 570 beteg ápolatott, októberben ez a szám 669-re emelkedett. Élve született, 104 gyermek, köztük 55 fi- és 49 nőnemű halva született 8 gyermek. Meghalt 94 egyén. Házasságra lépett 28 pár. Orvos nélkül 3 hét éven aluli gyermek halt meg, akiknek szülei megbüntetés végett följelentettek. Az élelmi piacok naponta megvizsgáltattak s egész hóban semmi kifogásolni való nem fordult elő. Veszett ebmarás 2 esetben fordult elő, a megmártak fölküldettek közkölségen a Pasteur-féle intézetbe Budapestre. Ujraoltásban 407 egyén részesült. Egészségtelen lakás 30 lett orvos-rendőrileg megvizsgálva és kiüresítve.

— (**Gyermekek réme.**) Pécsváradilevelezőnk írja, hogy az ellendi iskolában az iskolásgyermekek között még egyre pusztít a kanyarójárvány. Már eddig tizenhat megbetegedés történt.

— (**Kirabolt tejsarnok.**) Püspöklakon *Pecht Ferenc*, ottani lakos tejsarnokát egyik éjjel kirabolták. Az ablakot beleszitván, azon hatoltak a boltba a rablók s elvittek onnan 50 kiló vaját s 120 kiló turót, összesen 80 forint kárt okozva a tulajdonosnak. A pécsváradilevelezés során egy cigánykaravánt vett gyanuba, akik — érezvén bűnös voltukat — menekülni akartak a csendőrök elől. Üldözés közben *Forró István* cigány forgópisztolyt kapott elő és *Frankl Henrik* csendőrre rálőtt. Erre a csendőr is lövéssel válaszolt, azonban egyik lövés sem talált s bár *Forró István* elmenekült, társait, *Forró Eleket*, *Forró Józsefet* és *Petrovics Agnest* elfogták a csendőrök. Kocsijukban motozást tartván, találtak náluk több vég vásznat, tíz darab selyemkendőt, tíz darab leölt és megkoppasztott csirkét és egy darab hizott ludat, melyek holszerzését azonban nem tudták igazolni. A tejsarnok kirablását ugyan tagadják, de valószínű a gyanu, hogy nemcsak azt követték el, de *Wéber György* püspöklaki gazdától is ők lopták el annak még szeptember hó 25-én eltűnt két lovát. Az elfogott cigányok a pécsváradilevelezés bíróság börtönében vannak s folyik ellenük a további vizsgálat.

— (**Tüzek.**) Gyulajovancán a pogányvári szőlőhegyen leégett *Szilák Mihály*, ottani lakos háza. — Pincehelyen az Erzsébethegyi szőlőkben *Nagy József* présházát szintén tűz emésztette fel. — *Mencl Lőrinc*, mohácsi lakosnak egy szalmabaglyája lett a tűz marta-lékává a napokban. — Zalátán *Szabó János*nak egy kunyhója, végül *Freu József*nek buza-készlete égett meg. Ez utóbbi tűznél a kár majdnem 800 forintot tesz ki. Hogy mindeme tüzek miből keletkeztek, azt a vizsgálatnak még eddig nem sikerült megállapítani.

— (**A honvédlövasság új szervezete.**) A honvédelmi miniszter a honvédlövasság szervezeti határozmányokat dolgoztattott ki. A honvéd lovasdandárok szaporítása és egyéb változások tették szükségessé az új

szervezeti határozmányok elkészítését, melyet a honvédelmi miniszter már a király elé terjesztett jóváhagyás végett. A honvéd huszár csapatok beosztása az új határozmányok értelmében teljesen egyezik a közöshadsereg lovasságának organizációjával; a különbség mindössze a főfelügyelő hatáskörének és teendőinek előírásában van. A közös hadsereg lovasságának főfelügyelője a hadügyminisztérium egyik közege, ki nem gyakorol semmiféle parancsnokságot. A főfelügyelőnek joga van a lovascsapatokat ellenőrizni, a kiképzés eredményét megvizsgálni és a tapasztalatok alapján a hadügyminiszternek előterjesztést tenni. A honvéd lovassági felügyelő hatásköre egészen más, minthogy nem csak a kiképzésre, lóbeszerzésre ügyel fel, hanem az intézkedésre minden irányban joga van, a nélkül, hogy ezt a honvédelmi minisztériumnak előlegesen bejelenteni köteles volna. A honvéd kerületi parancsnokoknak eddig kötelességük volt a honvédlövasság és a remondalovak kiképzését ellenőrizni és a lóbeszerzésről gondoskodni, most azonban, miután az új határozmányok életbe lépnek, a nevezett ügyek hatáskörükön kívül esnek és csakis a honvéd lovassági főfelügyelőt illeti meg az intézkedés joga.

— (**Adó-ügyek.**) *Dragonescu Döme* kir. tanácsos, pénzügyigazgató jelentése szerint a f. év október havában Pécs város területén egyenes állami adók címén befolyt 20.104 frt 84 kr., míg a múlt év hasonló szakában csak 12.687 frt 86 kr. Folyó évi január elsejétől október 31-éig e címen összesen 270.939 frt folyt be, míg a múlt év tíz hónapjában csak 242.299 frt; tehát az idei befizetési eredmény 28.640 frttal kedvezőbb. Ámbár a pénzügyigazgató elismeri a javulást, de megelégedve nincs, mert kérelmetlen szigorral szándékozik szorítani az adósróft, hogy az év végére a hátralék minimumra redukálódjék. Jelenti egyben a pénzügyigazgató, hogy a jövő, 1898. évi adókiivetési munkálatok megkezdettek. Két rosszfizető adózó ellenében az ingatlanokra kérte a pénzügyigazgató az árverést, a mit a közigazgatási bizottság el is rendelt. Ezután adóleírásokról tett jelentést a pénzügyigazgató. 1889 óta, vagyis nyolc év alatt a 100 frtnal magasabb adót fizetők részéről összesen 3578 frt 85 kr., a 100 frtnal kisebb adót fizetők részéről 8381 frt 08 kr. hozatott végleges törlésbe behajthatlanság címén.

— (**Nagy lopás egy vonaton.**) A dombovári állomásfőnökség nagy lopásról tett jelentést a csendőségnek. A lopás az Eszék-Dombovári vasút-vonalon történt, a hol egy nyitott vasúti kocsiban *Oppenheimer Antal* né ládáját eddig ismeretlen tettesek feltörték s abból egy arany női láncot, három Mária-aranyat és arany női melltit, kétszáz forint értékben, elloptak. A vakmerő lopás tetteseit most nyomozzák s a kik, ha megkerülnek is, kérdés, hogy az ellopott ékszereket elő tudják-e adni s az államvasutaknak nem-e lesz kára a vakmerő lopás miatt.

— (**Vásári tolvajok.**) A nemrég megtartott simontornyai vásáron ismeretlen tettesek többrendbeli lopást követtek el. Így *Tomor Ferenc*, pincehelyi, *Liptai Ferenc*, *Bekő Ferenc*, *Lukács Pál* és *Gutmann Móric* simon-

tornyai lakosok sátrait verték fel éjnek idején s elloptak onnan többféle ruhaneműt. *Engel* Albert, cecei és *Kis* Ignác, pinchelyi lakosok sátraiban is tolvaj járt s elemelt két pár csizmát; ezt azonban a csendőrség nyomban elfogta *Simon* János, szilasbáthási illetőségű, notórius vásári tolvaj személyében. A többi lopások tetteseit most nyomozzák.

— **(Eltűnt százások.)** Titokzatos lopási ügyben nyomoz most a csendőrség. Az eset az, hogy ifju *Hadnagy* Józsefnek a pénzesfiókjából eltűnt két darab százás s mellé még egy ötös hiján épen ötven forint. A káros bejelentvén az esetet a dombóvári csendőrségnek, ott megindult a nyomozás a tettes kipuhatolása iránt s az eddigi eredmény az, hogy az asszony van a dologban. Asszony, a kinek tulajdonképen meg kellett volna őriznie a gazda pénzét és nem ellopnia, ha ugyan a gyanu igaznak bizonyul. A vizsgálatot a gyanuba vett asszony ellen tovább folytatják.

— **(Egy havi rend.)** A polgármester havi jelentése szerint a lefolyt október hóban a közigazgatási iktatóba beérkezett 2279 ügydarab, amiből 2199 intéztetett el; a rendőrkapitánysági külön iktatóba beérkezett 1989 ügydarab, amiből 1911 nyert elintéztést. Bűnügy volt 3, vétség 42, kihágás 170, letartóztatva volt 142 egyén, ezek közül kötött utlevéllel a város területéről kiutasított 2. Cselédkönyv kiadatott 16, igazolvány 11, iparigazolvány 23. A szállodákban és vendéglőkben 540 vidéki szállott meg. A megtartott két utóállításon

mérték alá került 2 helybeli és 3 idegen illetőségű hadköteles. Egyik sem vált be. A központban működő községi bíróságnál beadatott 403 panasz, végrehajtás volt 76, árverés 2; a bányatelepi községi bíróságnál beadatott 48 panasz, végrehajtás volt 47. Utadóban befolyt 3335 frt 43 kr, tehát 2190 frttal több, mint a múlt év hason időszakában.

— **(Itt a veres, hol a veres...)** A népcsaló fosztozatók egyik ismert vásári szerencsejátéka ez az itt a veres, hol a veres. Van azonban száz más fajta. Ami kártyafurfang csak van a világon, mind összeszedték, megtanulták a vásárok ponyvasátras emberei és éltek belőle kényelmesen, mert a népet mindig könnyű volt nekik becsapni. Mert aki velük szóba állt, eleinte mindig nyert. Akkor aztán nem krajcáronként rakta, hanem hatosával. Mikor azonban a hatosok következtek, megfordult a kocka, s a szegény vásáros ember kevéske filléreit otthagya rövid izgalom fejében. Rég be kellett volna tiltani ezt a lelkiismeretlen népcsalást. A belügyminiszter most véget is vetett neki, mert egy most érkezett körrendeletében betiltotta az efajta szerencsejátékokat.

— **(A telekkönyvvezető bűnei.)** A pécsi kir. törvényszék a minap tartott ülésében öt rendbeli büntett és vétség miatt helyezte vád alá *Simonovits* Kornél járásbírói telekkönyvvezetőt. A hivatalos állásával visszaélő telekkönyvvezető bűneit zsarolás, csalás, hamis tanúságra csábítás és becsületsértés által követte el, nagyjából dr. *Barna* Lajos kir. közjegyző sérelmére.

— **(Magsörétezett kisbíró.)** Csak nemrégem emlékeztünk meg egy törvényszéki végtárgyalás alkalmából *Hosszu* József várkonyi kisbíró viselt dolgairól, akit egy korcsmai verekedés alkalmával kisbírói pálcájától is megfosztottak. Most — mint pécsváradi levelezőnk írja — ismét bajt okozott magának a virtuskodó kisbíró, a ki ittas állapotban bement a korcsmába s ott a legényekkel minden áron veszekedést akart kezdeni. Mikor rövid uton kidobták, elment egy ismerőséhez, rátörte az istálló ajtaját, ahol az az igazak almát aludta és verni kezdte a nyugodtan alvót. A bántalmazott ember meglepetésében lekapta a szegről a söréttel töltött fegyverét s rálőtt a kisbíróra. És ez csak annak köszönheti életben maradását, hogy a puska söréttel volt töltve, mert bizony ha golyót kap egypár sörét helyett a mellébe, menten a halálfia. Így csak gyengébb sérülést szenvedett és kijózanodva hordta el az irháját a helyszínéről.

— **(Gyanus tárgyak.)** A pécsváradi csendőrség — mint levelezőnk írja — házkutatást tartott *Buchhammer* János, szebényi lakosnál. A házkutatás alkalmával több oly tárgyat találtak nevezett birtokában, melyek holszerzését nem tudta igazolni. A gyanus tárgyakat — nagyrésztben vásznat és selymekendőket — elkobozta hát a csendőrség és átadta a pécsváradi járásbírósnak, a hol az ügyben megindították a vizsgálatot.

— **(Gazdátlan jószágok.)** A budai-külvárosi vámháznál ma reggel három malacot

podott, visszatértem megint Beechwoodba, de végtelen bánatomra már nem találtam őt ott. A kis Madge, az én ifju feleségem akkorra már meghalt. Kétségbeesésének egyik örült pillanatában beleugrott a bánya tátongó üregébe. Én szintén ezt akartam tenni, hogy legalább a sirban egyesülhessek vele, de megakadályoztak benne. Alig tudom ezt elképzelni anyám — kiáltott föl kétségbeesetten. A legjobban csodálkozom azon, hogy nem örültem meg a szörnyű fájdalomban.

Mrs. Field csak azt az egy szót hallotta, hogy — meghalt.

Az a leány tehát, aki az ő fiát rábirta arra, hogy a rangján alól házasodjék, meghalt. Duncan tehát szabad. Szabad és így elveheti azt, akit ő választott feleségül a számára. Ennek dacára sem merte közölni most a fiával ezt a gondolatát. Nem, most még nem érkezett el annak az ideje, hogy szólhasson. Még várni kell vele.

Csöpp részvétet sem érzett a szegény, fiatal teremtés iránt, ki hidegen és mereven fekszik a sirban, s akit mélyen gyászolt a fia. Csak az az egy gondolat járt folyton az eszében, hogy a kedvence, Duncan — szabad.

Mit kérdezte ő azt, hogy mily keserves áron lett szabaddá Duncan. Csak a reményeinek a fölbredését érezte folyton. Lénának kell a fia feleségének lennie.

— Most már mindent közöltem veled anyám — mondta Duncan. Neked vigaszt kell nyújtani neked, hisz' az isten tudja, mennyire rá vagyok utalva a te részvétre. Te nekem megbocsájtasz anyám ugye? Magad is megszeretted volna Madget, ha láttad volna. Mindig azt fogom hinni, hogy *Dalrymple* valami gazemberséggel megcsalta őt. De üldözni fogom érte a világ másik végére is.

— Nem-e? De hát kedves fiam a te arcod most halovány, beesett és ráncos. Lám, pedig ilyenek még hosszú évek mulva sem szabadna lenni. Duncan — mondta a fia mellett helyet foglalva a pamlagon — nem akarlak kizozni és semmi olyasmiről beszélni, ami neked kellemetlen lenne, de én annyira biztam abban, hogy nem egyedül jössz haza. Imádkoztam is, hogy a feleségeddel jöjj haza, aki pedig *Stanton* Léna legyen.

Duncan gyorsan kibontakozott a karjaiból. Meg akarta mondani az igazat, de a szavak a torkán akadtak.

— Édes anyám — mondta a sápadt arcát feléje fordítva — az isten szerelmére kérlek, ne emlegessed többé előttem a szerelmet és a házasságot, különben megőrülök. Én sohasem fogok megházasodni.

— Bizonyosan összeveszett Lénával, gondolta magában az édes anya, majd a kezét a fia vállaira téve, hangosan mondta: Duncan mondd meg nekem, elutasított téged *Stanton* Léna? Felelj aztán arra, hogy mi történt veled fiam? Anyád vagyok és jogom van arra, hogy ilyesmit tőled kérdezhessenek. Az életnek egyetlen álma volt az, hogy *Stanton* Léna a feleséged lesz. Erről a reményről nem tudok lemondani. Ha összevesztetek is, azt könnyen és hamarosan el lehet intézni. Tudod jól fiam, hogy az igaz szerelemnek a boldogságért mindig harcokat kell kiállani.

— De ez nem olyan ám anyám — felelte Duncan a fejét a tenyerébe temetve

Ekkor már kezdett az anyja szeméi előtt derengeni a való helyzet.

— Fiam — mondta kissé izgatott hangon — Léna azt írta nekem, hogy egy kis kellemetlenség történt a

találtak bitangásban. A gazdátlan jószágokat a vámos vette felügyelete alá, bejelentvén az esetet a rendőrségnél, a hol ha a tulajdonos jelentkezik, kellő igazolás után átveheti az eltévedt hizójelölteket.

— (**Vadászatok.**) A kaposvári uradalom erdeiben most vannak folyamatban a téli vadászatok. Mult héten tartott fácány és nyulvadászat Kaposváron volt Percel Dezső belügyminiszter is. A vadásztársaság következő urakból állott: Percel Dezső belügyminiszter, Tallián Gyula főispán, Pallavicini Ede őrgróf, Inkey Antal, Mayláth László gróf, Márffy Emil, Kapotsfy Jenő, Chernel Gyula, Sárközy Béla főszolgabíró, Folly József főügyész. A vadászatot a kapos-lüredi fácányosokban tartották dús eredménnyel, amennyiben minden vadászra 30—40 lelőtt vad esett. Vadászat után este 6 órakor Márffy Emilnél vadászebéd volt.

— (**Az üsző és a posta.**) Panaszszal járt egy ember a bíróságnál, adván szót, hogy a vaiszlói vásárban tegnapelőtt elveszett egy üszője.

— Szállítsák haza — adja föl aztán a kérést.

A rendőrség tudakozódott az elveszett üsző után és az jött válaszul, hogy Vaiszlón van az üsző bitangásban. Előhívták a károst és megörvendeztették a hirrel és hogy most már csak menjen a — jószág után.

— Micsoda? — én menjek végette? Küldjék el, ha emberségbe vannak.

— Már hogy küldenék el a kend jószágát?

— Hogy? Hát a postán . . .

— A borjut, a postán? Ne legyen kend olyan okos . . .

— Hát mé? Ha a vonat elbiri az ökröt, a posta is elbir tán — egy üszőt . . .

— (**A jövő gyujtója.**) Minthogy a gyujtókhöz való fa egyre ritkább és drágább lesz, ujabban papirosgyujtót készítenek. Az új svéd gyujtók sokkal olcsóbbak és könnyebbek, a mi az exportnál fontos dolog. A papirost pálcikává sodorják, aztán viasz, stearin és más hasonló anyagok oldatába mártják. Készítése nagyon egyszerű. A gép hosszú, vékony pálcikákká sodorja a papirost, majd egy önműködő készülék a kivánt hosszúságra föl vágja. Erre aztán, mint a többi gyujtót, megfejelik.

— (**A jó lakótárs.**) Dombóváron egy házban laknak Kovács Józsefék Törő Mihályékkal. Törő Mihály igen jó lakó volt mindig, csak az nem tetszett Kovács Józsefnek, hogy nem mert a szemébe sem nézni s úgy lesütötte előtte a tekintetét mindig, mintha nagy bűn terhelné a lelkiismeretét. Sokáig törte a fejét Kovács Józsefné az ember ilyen viselkedése miatt s végre most véletlenül rájött az okára. Ugyanis nagyon fogyott mostanában a kukorica Kovácsék padlásáról s az asszony most észrevette, hogy Törő Mihály lopogatott abból. Feljelentette hát az esetet a csendőrségnek s ott Törő Mihály be is ismerte, hogy öt forint értékű kukoricát lopott el összesen Kovácséktól s azt, mint a sajátját, eladta. Most várja büntetését.

— (**Késelés.**) Gerényesen egy korcsmai multság alkalmával összetalálkozott két Kovács; az egyik János, de öregebb, a másik is János, de fiatalabb s a mellett még a Pihe melléknevre hallgató. Ifju és Pihe Kovács János aztán feleselést kezdett az öreg és egyszerűen csak Kovács névre hallgató Kovács Jánossal s a feleseléssel nem érven be, bicskára kapott s azzal az öreg Kovácsot jól összeszurkálta. Az öreg Kovács véresen ment haza s feljelentette ifju Pihe Kovács Jánost a bíróságnál, hol megindították az ellen a vizsgálatot.

— (**Dominózó kutya.**) Egy gazdag angol megtanította a kutyáját a dominózás nemes mesterségére s most a londoni szalonokban játszik vele. Az okos állat szemközt ül a gazdájával egy székre s úgy dominózik. A partnerek hat-hat követ vesznek maguk elé. A kutya végig nézi őket, kiválasztja a kettős követ s a szájával odateszi az asztal közepére mire az ánglius melléje teszi a megfelelő követ. Így folytatják a játékot, míg a kövek elfogynak. Erre új játékba fognak. Az angol néha szándékosan rossz követ tesz. Ilyenkor a kutya egy ideig rámereszi a szemét, majd ugatni kezd. Ha az ánglius nem akarja észrevenni tévedését, az eb a hamis követ eltaszítja az orrával, a gazdája ölébe ugrik, vagy az asztalra támaszkodva az első lábaival, az angol köveiből helyes kövel pótolja. A nézők nem győzik bámulni, mikor az okos állat a gazdája minden titkos intése nélkül megnyeri a játékot.

— (**Merkur kartárs.**) Az utca csöndes, a hajnali órák nyugalmas csöndje borul a palotákra. A hajnali ködben azonban nem

kerti ünnepség alkalmával. Talán csak nem vagy szerelmes abba a leánykába, aki iránt oly nevetségesen udvarias voltál. Ez a leány ugy-e a felügyelő leánya? Nem is tudom, de nem is akarom elképzelni, hogy az én fiam annyira megelégedhetett volna a családi büszkeségéről, hogy ilyen ostobaságot elkövethetett volna. Ne feledd el Duncan, hogy ilyesmit nem tudnék neked megbocsájtani. Annak a leánynak sohasem szabadna a szemem elé kerülni, arra esküszöm neked.

— Anyám — felelte Duncan a fejét büszkén föl emelve, s az anyja szigorú tekintetével dacolva — neked nem szabad így beszélni, mert én azt nem tűrhetem el.

— Mi jogon beszélsz előttem így? Miért nem akarsz a leány felől azt beszélni, amint ahogy én akarom.

Hideg, kemény és szenvedélyes volt az anyja hangja.

Duncan fölkel, néhányszor föl-alá sétált a szobában, a karjait a mellén összefonta, majd hirtelen megállt.

— Mid neked ez a leány? kérdezte mrs. Field hidegen.

Fehér, remegő ajakkal válaszolt Duncan:

— A feleségem.

E szavakat halkan ejtette ki, mégis mintha menydörgés zúgott volna a szobában, mely még a hosszú hallgatás után is ott hangzott a teremben.

Duncan megszabadult a szívébe zárt nagy titoktól. Szinte megkönnyebbülten érezte magát, miután a legrosszabbtól megszabadult. Anyja ezalatt tompán és érzéketlenül állt előtte. Sötéten, villogó tekintettel mérte végig a fiát. Egy pillanat alatt romba dőlt minden reménye, amit a szívében ápolgatott.

— Engedd meg édes anyám, hogy mindent elbeszél-

jek neked, ahogy történt — szölt Duncan az anyja előtt térdre ereszkedve. A dolog legkeservebb és leggonoszabb része még hátra van.

Anélkül, hogy lehajtott fejét fölemelte volna, elfojtott hangon beszélt el Duncan a szomorú történetét szóról szóra, ahogy történt. Elmondta, miként fogamzott meg a szívében a szerelem, mikor a leánykát a gesztenyefa lombjai alatt meglátta, azután miként védelmezte a Stanton Léna támadásai elől, aki mindenképpen a nyakába szerette volna magát varrni. De ők már ekkor megbeszéltek egymással, hogy a következő nap reggelén találkozni fognak, s az oltár előtt egyesülnek. Ez meg is történt. A következő nap reggelén a leányka nagybátyjának házat üresen találta s a madárka kirepült onnan. Azután kutatott a kedves terem után és meg is találta, de hol és kivel? Olyan ártatlannak, olyan egyszerűnek és kedvesnek találta Madget, mikor legelőször megpillantotta, s mégis csalfa teremtes volt a kedves, kékszemű, aranyhajú teremtes.

— Nem is tudok hinni már többé a nőkben — fejezte be vallomását.

Madge nevét azért folyton a legnagyobb gyöngédséggel ejtette ki. Nem vette észre, hogy az édes anyja arca, mikor Madget folyton a feleségének nevezte, mindig szigorubb és sötétebb lett. A kezeit oly erősen összekulcsolta, hogy a gyűrűje mélyen a husába vágódott.

De azért nem szólt. Látta a fia arcának elváltozását, s a villogó tekintetét, mikor Dalrymple Vincent nevét emlegette. A fogait is csikorgatta. Majd megint megcsendesedett a hangja és tovább folytatta:

— Mikor az első haragom valamennyire lecsilla-

sokára férfias hang nyomul előre, a hang után pedig sötét alak igyekszik. Az arca dult, szeméi villámokat szórnak, miközben a kezeivel élénken hadonászik és beszél. Az őrszem, aki a sarkon áll, fejcsóválva néz utána. Az alak a kereskedelmi kamarának tart. Odaáll a palota elé és felnéz a tetejébe Merkur urhoz, aki sehogy sem tudja elképzelni, minek köszönheti a szerencsét.

— Hogy vagy öreg? — szól az alak. Csönd.

— Talán nem is ismered? — ütődik meg az előbb szóló. Lehetetlen, hiszen kar-társad vagyok. Igen én is vigéc vagyok.

Semmi felelet.

— Mit iszol hé? — szól aztán. Beszélj hát! Köll sör, vagy bor, vagy fekete? Van pénzem, de ha nem volna se baj, mert van hitel . . . Gyere no . . . Nem gyűsz?

De Merkur oda fönn a palota ormán csökönyösen ragaszkodott az állásához, mire az alak a faképnél hagyta és ment oda, ahol még nyitott ajtót talál hajnalban az emberiség kimenős része.

Művészet, irodalom.

○ **Durand és Durand.** »Angot, a kofák leánya« után nyomban ismét egy olyan darab, melyet a múlt szezomban más szereplőktől sokszor hallottunk s így önkénytelenül is összehasonlítást tettünk a tavalyi és a tegnapi előadás között. Ez az összehasonlítás azonban nem üt ki olyan jól, mint az »Angot« előadásánál. Az igyekezetet azonban általában el kell ismernünk s azt legfeljebb privát pechnek kell felrónunk, hogy holmi nyelvbötlések rontották ennek az igyekezetnek a hatását több szereplőnél. Cocardiert, a vejét bálványozó nagyravágyó földbirtokost, a kit tavaly Boross kreált, *Hevesi* Gábor játszotta. Elismeréreméltó volt a vállalkozása és alakításával ha nem is feleltette Boross, de sok új vonást fedeztünk fel játékában, a mely a hatást így is biztosította részére. *Louiset P. Korács* Mariska, *Irmát Szohner* Olga adta; de szerencsésebb lett volna a szereposztás megfordítva, mert Kovács Mariskának ritkán vannak sikerei nagy szerepekben és rá nézve is jobb, ha minél kevesebb mondani valója van. *Borbély* a dadogó Javanont adta és ismét azt kell konstatálnunk, hogy e szerep tavalyi előadóját ha megközelítette is derűségkeltésben, de sikeren nem érte utol. *Paquette* kisasszonyban *H. Körösi* Juci elegáns és sikkes volt; kár, hogy elmaradt a harmadik felvonásbeli jele nete?! *Bihari* és *Benkő* Jolán a régi jökök voltak; *Delli* pedig határozottan jobb volt, mint tavaly *Füredi*. Az előadáson különben a rendszeren színházba járó kis közönség igen jól mulatott; bár taps csak a második felvonás végén hangzott. (→)

○ **Tosca.** Szombaton kerül színre a pécsi nemzeti színházban *Sardou* nagy alkotása, a világhírűvé lett dráma, a »Tosca.« A címszerepet *Angyal* Ilka fogja nálunk kreálni, aki a legnagyobb ambícióval tanulta be ezt a valóban nehéz és hatásos szerepet. Kivüle a főbb szerepeket *Hevesy* Gábor, *Bihari* Ákos, *Erdélyi* Miklós, *Bognár* János és *Borbély* Sándor játszzák.

TÁVIRATOK.

— **Az autonómiai kongresszus megnyitása.** (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) A kongresszust megelőző »Veni sancte«-t az egyetemi templomban *Steiner* Fülöp székesfehérvári püspök celebrálta fényes segédlettel, melyen a kongresszus tagjai résztvettek. Utána délelőtt 11-kor a muzeum nagy üléstermében, ahol rendszeren a főrendek szoktak

ülésezni, kezdetét vette a kongresszus. Jelen volt a megnyitáshoz az egész püspöki kar, *Jósika* b. miniszter, *Ugron*, *Apponyi*, *Horánszky*, *Rakovszky* orsz. képviselők, *Molnár* prelátus, *Zichy* Aladár, *Mócsy*, *Asbóth* képviselők, számtalan kanonok, prépost, apát, minorita, bencés, zirci, pannonhalmi és premontrei rendfőnökök és a megválasztott autonómiai képviselők teljes számban. *Vaszary* Kolos megnyitójában vázolja a királyi elhatározást, amely elébe szabta a kongresszusnak azt a feladatot, hogy rekonsziderálja az 1871-iki autonómiai tervezetet, mely jelentékenyen megkönnyítené a kongresszus munkálkodását, különösen ha megjelölték volna az 1871-iki tervezetben újabban azokat a megfontolandó pontokat és részleteket, melyek a királyunkat megillető legfőbb kegyuri, vagy államfelügyeleti jogok szempontjából sérelmesek, vagy aggályosak. Mégis hódolattal fogadjuk, hogy a felség megjelölte az általános irányelveket, és hiszi, hogy a kongresszus bölcsessége megtalálja a módot a nehéz feladat megoldására. Autonómiánk nem lehet veszélyes hazánk alkotmányára, társadalmára, mert tiszteletben tartjuk az állam felügyeleti jogát. Tömörüljünk tehát a széthúzás helyett.

Lelkes eljenzés fejezte be a hercegprimás beszédét, ami után megválasztották korjegyzőül *Zichy* grófot és *Latinovits* Gézá, egyházi részről *Dudek* Jánost.

Az igazoló bizottság elnöke *Schlauch* Lőrinc biboros, nagyváradai püspök lett.

Szombaton fogják megválasztani a világi elnököt és az autonómiát előkészítő bizottságot.

— **Morzányi redivivus.** (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) A kiállítás jegybérletnél elkövetett szabályta-

lanságok kapcsán a budapesti kir. törvényszék újra elrendelte a bünvizsgálatot *Morzányi* Károly és társai ellen.

Szerkesztői üzenet.

K. J. Pécs. A mint látja Nagysád, felhasználtuk. Szívesen veszünk ilyen szellemes apróságokat s kérünk esetleg hosszabbleketű közleményeket is.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Hirdetések.

Téli ruhák!

Az igen tisztelt

közönség figyelmébe!

Olcsó és csinos ruhák

férfiak és gyermekek részére kaphatók:

SCHMITZ SOMA

üzletében

PÉCSETT,

Király-utca bazár épület.

24.146. sz.

alisp. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Baranyavármegye törvényhatóságánál rendszeresített évi 1150 frt fizetés és 200 frt laktérrel élveztetével egybekötött

árvaszéki könyvvivői

állás nyugdíjazás folytán üresedésbe jövén, arra — valamint az ennek betöltéséből kifolyólag fokozatos előléptetés esetén megüresedhető következő állásokra, u. m.:

900 frt fizetés és 150 frt laktérrel javadalmazott

árvaszéki segéd-könyvvivői —,

800 frt fizetés és 150 frt laktérrel javadalmazott

pénztári segéd-tiszt —,

egy 560 frt fizetés és 100 frt laktérrel —, valamint

„ 500 „ „ „ 100 „ laktérrel javadalmazott

irnoki állásra

ezennel pályázatot hirdetek, — s fölhívom pályázni kívánókat, hogy az 1883. évi I. t. cz. által megkivánt minősítésüket igazoló okmányokkal fölszerelt kérvényeiket **báró Fejérváry Imre főispán** úr Ó Méltóságához czimezve **hozzám 1897. évi november hó 25-ig** bezárólag annál inkább nyujtsák be, mert a kitűzött határidőn túl beérkező pályázatok figyelembe vétetni nem fognak.

Pécs, 1897. évi november hó 10-én.

Trixler Károly,
Baranyavármegye alispánja.

Ajánlja a kor igényeinek megfelelő berendezésű

könyvnyomdáját

nagyobb művek, folyóiratok,
körlevelek, számlák, falragaszok,
meghívók, tánczrendek,
hivatalos és gazdasági
táblázatok, részvények,
alapszabályok,
névjegyek stb. elkészítésére.

Könyvkötészete

fel van szerelve
papirmetsző,
sodronyfüző,
perforirozó,
számozó,
aranyozó
stb. géppel, melyek segítségével
a legegyszerűbbtől a legdiszesebb
munkáig minden elkészíthető.

TAIZS JÓZSEF, PÉCS

Megye- és Mária-utca sarkán.

Nyomtatvány-raktárából

körjegyzői,
papi és ügyvédi nyomtatványok
jó papíron olcsó árért kaphatók.

PAPIRKERESKEDÉSÉBEN
különféle levélpapírok,
(Röntgen-fél) sugaraknak ellenálló,
kerékpár-jelvényes stb.)
kaphatók.

Kuhn-féle író-tollak

nagy választékban.

Vidéki megrendelések
gyorsan és pontosan
eszközöltetnek.